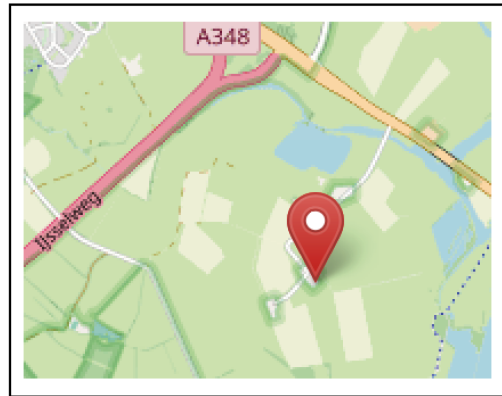

Boerderij Groot Beimerhof
Beimerwaard 2, 2a
6955 JJ Ellecom

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000145
Inschrijving register 21 december 1999
Kadastrale aanduiding Dieren W 286

Historie en ligging:

De T-boerderij van het hallehuistype met langsdeel, genaamd "Groot Beimerhof", is gelegen in de Beimerwaard op een lichte verhoging in het landschap, en maakt deel uit van een reeks boerderijen waarvan de naam verwijst naar de Beimerwaard zoals de boerderijen "Oud Beimerhof" en "Klein Beimerhof". De huidige, in de jaren 1871 en 1897 grotendeels herbouwde, boerderij bevindt zich op een eeuwenoude bouwplaats en staat o.a. aangegeven op het kadastraal minuutplan van 1832 (ingemeten in 1817). Op de hoge ouderdom van de bouwplaats wijzen restanten van een vermoedelijk laat-middeleeuwse kelder onder de linkerhelft van het voorhuis. Deze kelder bestaat uit zes kruisgraatgewelven die door zware gordelbogen van elkaar gescheiden zijn. Volgens de heer J.G. van Beck, eigenaar van de boerderij, zou deze kelder een restant zijn van een klooster dat zich ooit op deze plek bevonden zou hebben en dat middels een onderaardse gang in verbinding stond met de St.Martinuskerk in Doesburg. Een andere en meer waarschijnlijke mogelijkheid is dat het hier gaat om restanten van een versterkt huis of havezathe. A. van der Burg suggereert in zijn in 1962 gepubliceerde boekje over de geschiedenis van Ellecom en omgeving dat in het gebied tussen Ellecom en Doesburg het zogenaamde 'goed te Heeckeren' lag. Dit goed wordt vermeld in het uit 1394 daterende Groot Gelders Placaatboek dat het eigendomsbewijs bevat van dit goed. De eigenaar is dan Willem van Bronkhorst. Volgens Van der Burg was dit een leengoed van Zweder van Rechteren dat onder Doesburg lag. Van der Burg veronderstelt vervolgens dat, omdat er vroeger een Heekerstraat liep van de boerderij Borch-Keppel in Ellecom naar de Beimerwaard, het zeer wel mogelijk is dat het goed zich in de omgeving van de Beimerwaard bevond. Een nader archiefonderzoek en een bouwhistorisch onderzoek van de nu ontdekte restanten zou deze vermoedens mogelijk kunnen bevestigen. In de tuin zouden zich naar verluidt ondergronds nog restanten van muren en gangen bevinden. De met het achterhuis naar de weg gekeerde, en met voorhuis op Doesburg georiënteerde boerderij wordt tegenwoordig dubbel bewoond.

Plattegrond en opbouw:

Het pand is gebouwd op een T-vormige plattegrond. Het dwarsgeplaatste voorhuis van de boerderij is opgetrokken in baksteen gemetseld in kruisverband en heeft een zadeldak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. In het voorschild bevindt zich een vermoedelijk niet-oorspronkelijke dakkapel. In het achterschild bevindt zich een bakstenen schoorsteen. Het achterhuis heeft gepleisterde gevels en is voorzien van een wolfdak dat eveneens gedekt is met gesmoorde Hollandse pannen. Het pand heeft een omlopende gepleisterde plint.

Voorgevel:

De hoge gevel van het éénlaags voorhuis wordt afgesloten door een bakstenen architraaflijst, een fries met verdiepte kwartholle velden dat uitgevoerd is in gele baksteen en

tenslotte een geprofileerde bakgoot op klossen. De asymmetrisch ingedeelde gevel is vijf traveeën breed. De vensters in de eerste tot en met de vierde travee worden afgesloten door gepleisterde lateien waarboven zich segmentboogjes bevinden die voorzien zijn van in gele baksteen uitgevoerde aanzet- en sluitstenen. De vijfde travee bevat een venster dat nu nog slechts door een gepleisterde latei wordt afgesloten vanwege een later hierboven aangebracht kleiner venster. Alle traveeën met uitzondering van de tweede travee hebben een venster dat voorzien is van een enkelruits schuifraam met een 2-ruits glas-in-lood bovenlicht. De tweede travee bevat een niet-oorspronkelijke deur met 2-ruits bovenlicht. Rechts van de deur bevinden zich twee stichtingstenen met respectievelijk de tekst "Herbouwd, (?), 1871" en "Beimerhof 1897". Rechts van de onderste steen bevindt zich een kelderlicht. De gevel bevat verder zes rijk uitgevoerde smeedijzeren muurankers.

Linker zijgevel:

De linker zijgevel van het voorhuis heeft sterke wijzigingen ondergaan. De huidige vensters zijn merendeels als gevolg van verbouwingen tot stand gekomen. De gevel heeft aan de schuine zijden een klimmend baksteenfries waarboven zich het overstekende dak met klossen en geprofileerde windveren bevindt. Ook de gevel van het achterhuis is gewijzigd. In de linkerhelft zijn de oorspronkelijk segmentboogvormig gesloten stalramen vervangen door rechtgesloten ramen. Ongeveer in het midden van de gevel bevinden zich sporen van een dichtgezette staldeur. In de rechter helft van de gevel bevinden zich twee segmentboogvormig afgesloten gietijzeren stalramen. Uiterst rechts is op de plaats van een vroeger staldeurtje een verdiept ingangsportiek aangebracht ten behoeve van de entree van nr. 2a.

Achtergevel:

De achtergevel van het voorhuis heeft in de linker gevelhelft (nr.2) op de begane grond een smal venster met een 2-ruits raam en op de verdieping een n.o. venster met een 4-ruits stolpraam. De rechter gevelhelft (nr.2a) heeft een groot rechtgesloten n.o. venster. De kopgevel van het achterhuis heeft een symmetrische indeling met in het midden een door een segmentboog afgesloten deeldeuropening die voorzien is van een bakstenen omlijsting met een gepleisterde sluitsteen en dubbele deeldeuren. Aan weerszijden bevinden zich een stalraam en een staldeur, die beide door segmentboogjes afgesloten worden. Boven de deeldeuropening bevindt zich een door een segmentboogje afgesloten zolderluikopening met dubbele luiken met aan weerszijden een rond gietijzeren raampje.

Rechter zijgevel:

De rechter zijgevel van het voorhuis heeft op de begane grond wijzigingen ondergaan. Zo bevindt zich voor de linkerhelft van de gevel een éénlaags aanbouw met plat dak. Hiernaast bevinden zich een bij een verbouwing aangebracht venster alsmede een voordeur. Hierboven bevinden zich in de gevel nog sporen van een brede segmentboog zoals deze in de voorgevel te vinden is. De verdieping bezit twee rondboogvensters met 6-ruits ramen. Ter hoogte van de boogaanzet heeft de gevel een horizontaal lopende rollaag in gele baksteen die zich voorzet rond de bovenzijde van de vensters. In de geveltop bevindt zich een klein door een keperboogje afgesloten zoldervenster met een 2-ruits raam. De puntgevel heeft aan de schuine zijden een klimmend baksteenfries waarboven zich het overstekende dak met klossen en geprofileerde windveren bevindt. De gevel heeft verder nog vier smeedijzeren muurankers als in de voorgevel. De gevel van het achterhuis heeft van links naar rechts: een segmentboogvormig afgesloten staldeurtje, drie segmentboogvormig afgesloten gietijzeren stalraampjes, een staldeurtje en vervolgens weer drie stalraampjes.

Interieur:

Het interieur van de boerderij is gedeeltelijk gemoderniseerd. Onder de linkerhelft van het voorhuis bevindt zich een mogelijk laat-middeleeuwse kelder die bestaat uit zes kruis-

graatgewelven die door gordelbogen van elkaar gescheiden zijn. Deze kelder is mogelijk in het verleden nog groter geweest. De zich op de grens van beide helften van het voorhuis bevindende keldermuur bezit een kaarsnis alsmede een grotere onregelmatige nis die mogelijk oorspronkelijk een doorgang vormde naar een kelderruimte onder de rechterhelft van het voorhuis.

Bijgebouwen:

Ten noorden van de boerderij bevindt zich een klein vrijstaand in baksteen opgetrokken éénlaags schuurtje of bakhuisje met een zadeldak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen.

Reden van plaatsing:

De boerderij bezit stedenbouwkundige waarde:

- vanwege de beeldbepalende situering, mede door de ligging op een verhoging in het landschap van de Beimerwaard.
- het pand maakt deel uit van een historische gegroeid waardevol landschappelijk gebied en is bepalend voor het zichtbaar houden van deze situatie.

De boerderij bezit architectuurhistorische waarde:

- vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm, de ten dele bewaarde detaillering en het materiaal gebruik. De wijzigingen in de gevels zijn van ondergeschikt belang.
- als voorbeeld van de typologische en functionele ontwikkeling van de T-boerderij in de tweede helft van de 19de eeuw.
- vanwege diverse interieuronderdelen waarvan met name de bijzondere kelder met kruisgraatgewelven van groot belang is. Deze kelder bezit ook een zekere bouw-historische waarde.

De boerderij bezit cultuur-historische waarde:

- vanwege de ligging op een eeuwenoude bouwplaats waaraan nog restanten van een mogelijk laat middeleeuwse kelder en diverse ondergronds aanwezige muurresten herinneren.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1b, 1d, 2a, 2b, 2d en 3a. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 9 e.v. van de gemeentelijke monumentenverordening.

Groot Beimerhof - 2017

Collectie: John Striker